

Kronik bragt i Berlingske 13. januar 2012. Af Thomas Bjørnholm, Asger Aamund og Charlotte Rønhof, henh. Prorektor ved Københavns Universitet, formand for bestyrelsen for Bavarian Nordic og forskningspolitisk chef i DI.

En ønskeliste til innovation

Vi skal i Danmark lancere nye store satsninger, hvor virksomheder og universiteter sammen gennemfører banebrydende forskning, og hvor forskningen kan blive til kommercielle fuldtræffere.

Hør lige om et tankeeksperiment, der vil noget. Tag alle tidligere studerende fra det amerikanske eliteuniversitet MIT. Sig til dem, at de skal oprette deres egen lille stat. Den nye udbryderrepublik ville være det 11. rigeste land i verden, ifølge den amerikanske tænketank Kauffman Foundation. Et slaraffenland i den globale videnskabsøkonomi. Befolket af elite-studerende, mange af dem med en iværksætter i maven. Begunstiget af de tungeste forskere, som gør en dyd ud af at bruge deres viden til at udvikle produkter i erhvervslivet. Og ombejlet af risikovillige investorer med udsigt til stejle vækstkurver.

Er det bare et utopisk amerikansk drømmesyn? Nej, ikke hvis du spørger dansk erhvervsliv. Her mener man også, at universiteterne bør indtage en meget central plads som dynamo for hele videnssamfundet. En undersøgelse fra 2011 blandt DIs medlemmer viser, at syv ud af ti virksomheder mener, at krisen har gjort forskning og udvikling vigtigere. Samtidig regner 85 procent af de mest forskningstunge danske virksomheder med, at de i fremtiden vil sende flere forskningskroner til udlandet. Så meget desto mere foruroligende er det, hvis samarbejdet mellem universiteter og erhvervsliv ikke fungerer godt nok.

En aktuel rundspørge fra DI blandt forskningstunge virksomheder i Danmark viser, at lidt over halvdelen af de adspurgte virksomheder mener, at det er sværere at samarbejde med universiteter i Danmark end universiteter i udlandet.

Dertil kommer, at vi i Danmark har en pilskæv iværksætterprofil. Jovist, vi har mange iværksættere i forhold til andre lande. Men vi halter håbløst bagefter, når det handler om nye virksomheder, der vokser sig store og skaber mange videntunge arbejdspladser. Det er kun godt, at vi har mange dygtige håndværksmestre og frisører, der får foden under eget bord, men det batter bare ikke så meget som en Google eller eBay.

Blandt Danmarks 100 største virksomheder, er kun tre grundlagt de sidste 30 år: Jysk, Vestas og Bonus Energy, som i dag er en del af Siemens.

Vi skal selvfølgelig være tilfredse med, at de store, gamle danske virksomheder holder sig unge og friske ved hele tiden at forny sig. Men hvis vi i Danmark kunne skabe 3.000-4.000 nye værdi-virksomheder på ti år, ville de sikre rigets velstand langt ind i det 21. århundrede.

Set i dette lys har vi i den grad brug for at gentænke samarbejdet mellem universiteter og virksomheder. Vi skal skabe et økosystem, hvor den fremragende forskning blomstrer og forplanter sig til de studerende. Hvor der er et erhvervsvenligt klima, så idéer og viden flyder organisk mellem universiteter og virksomheder. Og hvor der er en nænsom yngelpleje af alle de potentielle iværksættere, som universitetet fostrer. Det er også grundfilosofien i Københavns Universitets første erhvervsstrategi, som netop er lanceret. Men hvis vi i Danmark skal opbygge dette økosystem, kræver det, at både erhvervsliv,

universiteter og offentlige myndigheder bidrager til at skabe de mest frugtbare vækstbetingelser. Derfor har vi i denne nytårstid tilladt os at skrive en lille »ønskeliste« med seks ønsker til et stærkere samarbejde.

Ønske nr. 1: Banebrydende forskning skal give svar på store samfundsudfordringer. Verden står i dag over for en række markante udfordringer som eksempelvis fødevaremangel, behov for rent drikkevand, sygdomme og en aldrende befolkning. Vi skal i Danmark lancere nye store satsninger, hvor virksomheder og universiteter sammen gennemfører banebrydende forskning, og hvor forskningen kan blive til kommercielle fuldtræffere, der giver løsninger på mange af verdens problemer. Store satsninger vil tiltrække skarpe hjerner og udenlandske investeringer - og dermed bidrage til vækst og arbejdspladser i Danmark. Samtidig vil forskerne bruge mindre tid på at søge om forskningsmidler. Således bruger forskerne i dag for meget tid på at søge små bevillinger hos en række offentlige fonde. Vi skal i stedet fremme færre og større satsninger.

Ønske nr. 2: Lettere adgang til risikovillig kapital. I Danmark er det svært at finde startkapitalen, hvis man ønsker at bruge forskningsresultater til at udvikle et produkt eller starte en virksomhed. Reglerne for at søge om penge til såkaldt »Proof of Concept« er stive og man kan ikke søge om penge løbende, så det passer ind i den naturlige proces for kommercialisering. Desuden må vi konstatere, at andre lande, særligt USA og England, har en lovgivning, som gør det mere attraktivt at investere i opstartsvirksomheder, som udspringer fra universiteternes forskning.

Ønske nr. 3: Frisættelse af universiteterne. Den gode tanke bag universitetsloven i 2003 var at skabe universiteter med en høj grad af selvstændighed. Men universiteterne er stadig underkastet et meget fintmasket regel- og kontrolregime. Mon ikke tiden er moden til at neddrose detailstyringen? Desuden kunne man se på, om ikke alle universiteter i Danmark kunne have gavn af selv at eje deres bygninger. Den model er foreløbig kun brugt på DTU.

Hvis universiteterne får mere hånd i hanke med deres egen økonomi kan de lettere overtales til at udarbejde langsigtede strategiske satsninger for basisbevillinger.

Ønske nr. 4: Jordnær måling af erhvervssamarbejde. I dag bliver universiteternes erhvervssamarbejde groft sagt kun målt på en række tal, som ikke siger så meget om, hvad virksomhederne konkret får ud af samarbejdet. Man måler på antallet af samarbejdsaftaler, opfindelser, solgte licenser og indtjening ved salg af licenser.

I stedet kunne man tage virksomhedernes konkrete handlinger for pålydende. Kan man forestille sig et bedre kvalitetsstempel for erhvervssamarbejde end private investeringer i universiteterne? Eller hvor mange forskningsartikler, som er skrevet af forskere fra universiteter og virksomheder i fællesskab?

Ønske nr. 5: Lad virksomhederne bidrage med dét, de er bedst til. Ikke alle dygtige forskere er også dygtige forretningsmænd. Hvis forskerne bliver overladt til sig selv, risikerer vi, at mange gode opfindelser og forskningsresultater aldrig bliver omsat til en god forretning. Virksomheder er derimod ofte fintfølelse seismografer, som kan mærke selv de mindste bevægelser i markedet og kan finde frem til de steder, hvor man står på fast grund. Derfor kan forskere have gavn af hjælp fra virksomheder til at pege på projekter, som rummer et forretningspotentiale, og til at bidrage med den organisation og ledelse, som enhver spin-out også har brug for.

Ønske nr. 6: Shuttle scientists. Hvis man ønsker en karriere som forsker, skal man helst holde sig inden for universitetets mure. Det er i dag sjældent, at et arbejde som forsker i en virksomhed er vejen til professortitlen. Forskere ude af øje, er desværre ude af universitetets sind. Derfor skal man gøre det

mere attraktivt for forskerne at skifte spor i karrieren - frem og tilbage mellem virksomheder og universiteter. På den måde vil virksomhederne automatisk få tilført den viden, som forskere tager med sig. Og universiteterne vil også have gavn af at kende virksomhedernes tankesæt. Når forskeren kommer tilbage til universitetet, kan han trække på sine erfaringer fra erhvervslivet i både forskning og undervisning.

Hvem skal mon opfylde disse ønsker til et bedre samarbejde mellem universiteter og erhvervsliv? Meget kan universiteter og erhvervsliv udrette i fællesskab. Men vi vil også gerne opfordre Folketinget og den nye regering til at deltage i vores ønsketænkning. Ikke mindst fordi det ville være en gave til hele det danske vidensamfund.